

Een veilige spreekbeurt voor iedereen

In elk taalvak, of het nu Nederlands is of een moderne vreemde taal, zijn er kern-doelen over het houden van een monoloog. Leerlingen moeten op een coherente manier een verhaal aan een publiek kunnen overbrengen. Het houden van deze monologen is voor veel leerlingen een stressvolle aangelegenheid. Elke leerling een monoloog laten houden is bovendien een tijdrovende lesactiviteit, waarbij één leerling hard aan het werk is en de andere leerlingen veel minder. Natuurlijk moeten we de leerlingen wel leren om monologen te houden. In deze bijdrage koppelen we het houden van de monoloog aan andere lesinhouden, zodat werken aan spreekvaardigheid bijdraagt aan het oefenen van woordenschat, grammatica of literatuur. Bovendien oefenen de leerlingen de monoloog in een veilige setting, namelijk in een tweetal. Dit heeft als bijkomend effect dat elke leerling actief aan het werk is.

Formeer tweetallen en laat elke leerling individueel vijf tot tien woorden opschrijven over het onderwerp. Laat leerling A zijn woorden tussen hemzelf en leerling B neerleggen. A start zijn 'spreekbeurt in een notendop' en probeert alle woorden van zijn briefje te gebruiken in een logisch verhaal; B kruist de woorden

af die A heeft genoemd. Zo weet A precies waar hij nog iets over moet zeggen en heeft B een actieve luistertaak. Daarna wisselen zij om. Na afloop bespreken ze wat ze al over het onderwerp weten en wat ze nog moeten leren. Daarbij maken ze gebruik van elkaars kennis. In vwo 5, bij Engels, kunnen de leerlingen zich op deze manier bijvoorbeeld voorbereiden op een toets over Shakespeare (zie kader 1).

Bij de moderne vreemde talen kun je deze veilige spreekbeurt op veel manieren inzetten. Je kunt bij het oefenen van een verleden tijd bijvoorbeeld de vragen stellen 'Wat heb je deze week gedaan?' en de leerlingen daar ongeveer tien woorden bij laten opschrijven. Andere vragen zijn 'Hoe ziet je kamer eruit?' of 'Wat weet je over de klimaatverandering?', als dat in een thema is langsgelopen.

Een andere manier om deze spreekbeurt in een notendop te gebruiken is om dialogen voor te bereiden. Dit kan al vanaf de eerste taalhandeling die de leerlingen productief moeten beheersen en die goed inge oefend is. Laat de leerlingen weer individueel een aantal woorden opschrijven die ze in een dialoog zouden willen gebruiken. Kader 2 bevat een voorbeeld van brugklasleerlingen die in de volgende les Frans samen een dialoog voor de klas moeten houden, waarbij ze elkaar gaan ontmoeten en met elkaar kennis moeten maken. Ook

DOELSTELLING Leerlingen oefenen in tweetallen een monoloog waarbij ze gebruikmaken van een spiekbrief met hun eigen woorden; de spreekbeurt kan worden gekoppeld aan woordenschat, grammatica of literatuur

TAAL Nederlands en moderne vreemde talen

NIVEAU Vanaf A1 of wanneer leerlingen een eerste taalhandeling hebben geleerd (zoals 'zich voorstellen')

TIJD 15 minuten

BENODIGDHEDEN Een blaadje en een pen voor elke leerling

moeten ze iets over een andere leerling zeggen. Ze oefenen om de beurt hun gedeelte van de dialoog, waarbij ook nu de leerling die luistert, de gebruikte woorden aankruist of onderstreept. Daarna oefenen ze hun dialoog samen, waarbij ze ook in deze ronde gebruik kunnen maken van hun eigen woorden. Samen komen ze tot de einddialoog. Door het veelvuldige inoefenen kunnen ze zich bij de presentatie voor de klas richten op de uitvoering zelf, waarbij ze gebaren ter begroeting kunnen maken en aandacht aan de uitspraak kunnen besteden. ■

Vita Olijhoek en Anja Valk (Taalbureau Olijhoek & Valk)

1 5 conventions of Shakespeare
2 Elizabeth I
3 Queen Mary
4 soliloquy
5 Macbeth
6 King James
7 ambition
8 death
9 supernatural
10 Henry VIII

Kader 1

bonjour / ça va / ça va bien / je suis / je m'appelle / comment tu t'appelles / merci / il est / au revoir / tu es néerlandais / j'habite à Haarlem / oui

ça va / ça va bien / bonjour / salut / je m'appelle / et toi / merci / l'ami / oui / non / je suis / le garçon / être

Kader 2